

ՀԱՍՏԱՏՎԵԼ Է
ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՊԵՏԱԿԱՆ-
ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՄՇՏԱԿԱՆ
ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ 2010 ԹՎԱԿԱՆԻ
ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 9-Ի ՈՐՈՇՄԱՄԲ

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՊԵՏԱԿԱՆ-ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՄՇՏԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

2008թ. ՄԱՐՏԻ 1-2-ԻՆ ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔՈՒՄ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ
ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԻ
ՈՒՄՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎԱԾ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻ
ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ (ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ)

ԵՐԵՎԱՆ-2010

ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ	ՊԵՏԱԿԱՆ-ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՄՇՏԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ 27.05.2010 ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ¹	ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ԸՆՔԱՑՔԸ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ-ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՄՇՏԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ 09.11.2010 ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ	
<p>1. Մշակել և ընդունել հատուկ միջոցների կիրառման կարգ ու դրանց օգտագործման ժամանակ անվտանգության կանոնների պահպանման վերաբերյալ համապատասխան հրահանգ²:</p>		<p>Ազգային ժողովում շրջանառության մեջ է դրվել Կ-1004-19.10.2010թ. «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին»³ և Կ-1004¹-19.10.2010թ. «Ոստիկանության զորքերի մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին»⁴ ՀՀ օրենքների նախագծերի փաթեթը (այսուհետ՝ Նախագծերի փաթեթ), որտեղ ներառվել են հանձնաժողովի առաջարկությունների մեծ մասը (տես՝ ստորև):</p>	

¹ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացությունում ընդգրկված առաջարկությունների կատարման ընթացքի մշտադիտարկման (մոնիթորինգի) ՀՀ Ազգային ժողովի պետական-իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովի 2010թ. մայիսի 27-ի եզրակացությունը (տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/27052010_ezrakatsutyun.pdf)

² Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացության էջ 117 կետ 1:

³ Տես՝ <http://www.parliament.am/drafts.php?sel=showdraft&DraftID=22096>

⁴ Տես՝ <http://www.parliament.am/drafts.php?sel=showdraft&DraftID=22101>

	<p>1.1. Մարտական տեխնիկայի կազմն օրենսդրությամբ սահմանված չէ:</p>	<p>Նախագծերի փաթեթում առաջարկությունը մասամբ է իրացվել⁵: Հանձնաժողովը գտնում է, որ մարտական տեխնիկայի հիմնական չափորոշիչները նպատակահարմար է սահմանել օրենքով, իսկ կազմը՝ ՀՀ կառավարության որոշմամբ:</p>	<p>Մոնիթորինգը շարունակել նախագծերի փաթեթի և դրանից բխող իրավական ակտերի քննարկման շրջանակում և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել պետական-իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովի (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p>
	<p>1.2. Հատուկ միջոցների ներկայացվող հիմնական չափորոշիչներն օրենսդրությամբ սահմանված չեն:</p>	<p>Նախագծերի փաթեթում առաջարկությունն իրացվել է⁶: Այդուամենայնիվ, հանձնաժողովը գտնում է, որ հատուկ միջոցների առանձին տեսակներին ներկայացվող որոշ էական չափորոշիչներ օրենքով սահմանելու նպատակահարմարությունը պահանջում է լրացուցիչ հետազոտություններ:</p>	
	<p>1.3. Օրենսդրությամբ սահմանված չեն «հատուկ ներկող նյութեր» հատուկ միջոցի տեսակները և դրանց ընտրելու չափորոշիչները: Բացի այդ, «հատուկ ներկող նյութեր» հատուկ միջոցը</p>	<p>Նախագծերի փաթեթում առաջարկությունը մասամբ է իրացվել⁷: «Հատուկ ներկող նյութեր» հատուկ միջոցը «Ոստիկանության զորքերի մասին» ՀՀ օրենքում</p>	

⁵ Համաձայն «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի 4-րդ հոդվածի 6-րդ մասի երկրորդ պարբերության՝ ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկված հատուկ միջոցների ցանկը, ինչպես նաև դրանք սպառազինության մեջ ընդգրկելու, սպառազինությունից հանելու եւ ոչնչացնելու կարգը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

⁶ Համաձայն «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի 4-րդ հոդվածի 6-րդ մասի առաջին պարբերության՝ մարդու նկատմամբ գործադրվող հատուկ միջոցների՝ կիրառման համար թույլատրելի չափանիշները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարը՝ ոստիկանության կողմից ներկայացված հատուկ միջոցների տեխնիկական կանոնակարգերի հիման վրա:

⁷ Տես՝ նույնը:

	«Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված է, իսկ «Ոստիկանության զորքերի մասին» ՀՀ օրենքով՝ ոչ:	լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծով նախատեսված չեն:	
	1.4. Ինչպես «Ոստիկանության մասին», այնպես էլ՝ «Ոստիկանության զորքերի մասին» ՀՀ օրենքներում բացակայում է «փշալար» հատուկ միջոցը, մինչդեռ այն գործնականում կիրառվում է:	Նախագծերի փաթեթում առաջարկությունն իրացված է ⁸ :	Նախագծերի փաթեթի ընդունումից հետո՝ հարցի մոնիթորինգն համարել ավարտված:
	1.5. Ոստիկանության և ոստիկանության զորքերի սպառազինության մեջ փաստացի ընդգրկված զենքի տեսակներից միայն հրազենի, ինչպես նաև էլեկտրահարող սարքերի (կայծային պարպիչների) և արցունքաբեր գազի որոշ տեսակների՝ այն էլ որպես հատուկ միջոցներ, կիրառելու դեպքերը և կարգն են սահմանված օրենքով: Այս հարցում հանձնաժողովը հատկապես կարևորում է ոստիկանության և ոստիկանության զորքերի սպառազինության մեջ փաստացի ընդգրկված զենքի բոլոր տեսակները կիրառելու	Նախագծերի փաթեթում առաջարկությունը դեռևս իրացված չէ: Առաջարկության իրացման շուրջ քննարկումները շարունակվում են:	Մոնիթորինգը շարունակել նախագծերի փաթեթի և դրանից բխող իրավական ակտերի քննարկման շրջանակում և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:

⁸ Տես՝ «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի 4-րդ հոդվածի 4-րդ մաս և «Ոստիկանության զորքերի մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ եւ փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի 4-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 6-րդ կետ:

	<p>դեպքերը և կարգն օրենքով նախատեսելը:</p>		
	<p>1.6. Ոստիկանության սպառազինության մեջ գտնվող հատուկ միջոցների որոշ տեսակների (օրինակ էլեկտրահարող սարքերի), որոնք համաձայն «Ձեռքի մասին» ՀՀ օրենքի համարվում են զենք, սահմանումները (բնորոշումները) հստակեցման կարիք ունեն, որպեսզի բացառվի իրավակիրառական պարակտիկայի շրջանակներում այդ միջոցների տարաբնույթ մեկնաբանությունները:</p>		
	<p>1.7. Օրենսդրական կարգավորման կարիք ունի ռետինային, ինչպես նաև նաև հարվածային չներթափանցող ներգործության այլ փափուկները կիրառելու կարգը:</p>	<p>Նախագծերի փաթեթում առաջարկությունն իրացված է⁹:</p>	<p>Նախագծերի փաթեթի ընդունումից հետո՝ հարցի մոնիթորինգն համարել ավարտված:</p>
	<p>1.8. «ՀՀ ոստիկանության Երևան քաղաքի վարչության ՊՊԾ գնդի անձնակազմի ծառայողական և մարտական պատրաստականության</p>	<p>Նախագծերի փաթեթում առաջարկությունն իրացված է¹⁰:</p>	<p>Նախագծերի փաթեթի և դրանից բխող իրավական ակտերի ընդունումից հետո՝ հարցի մոնիթորինգն համարել ավարտված:</p>

⁹ Տես՝ «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի 4-րդ հոդվածի 2-րդ մաս և «Ոստիկանության զորքերի մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ եւ փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի 4-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 2-րդ կետ:

¹⁰ Համաձայն «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի 4-րդ հոդվածի 6-րդ մասի երկրորդ պարբերության՝ ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկված հատուկ միջոցների ցանկը, ինչպես նաև դրանք սպառազինության մեջ ընդգրկելու, սպառազինությունից հանելու եւ ոչնչացնելու կարգը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

	<p>պարապմունքների թեմաների ժողովածու» ժողովածուում նշված են նաև ոստիկանության սպառազինության մեջ գտնվող կամ ներկայումս օգտագործվող այլ հատուկ միջոցների տեսակներ, որոնք Ոստիկանության պետի 2009 թվականի հոկտեմբերի 23-ի թիվ 5-Ն հրամանով նախատեսված չեն:</p>		
	<p>1.9. Ըստ օրենքով նախատեսված խմբերի՝ հատուկ միջոցների տեսակների դասակարգումը օրենսդրությամբ կարգավորված չէ:</p>	<p>Նախագծերի փաթեթում առաջարկությունն իրացված է մասամբ: ԶԶ կառավարության որոշման նախագծով¹¹ սահմանված է ԶԶ ոստիկանության սպառազինության մեջ գտնվող հատուկ միջոցների միասնական ցանկ, որտեղ նշված հատուկ միջոցներն ըստ օրենքով նախատեսված հետևյալ խմբերի դասակարգված չեն՝ ռետինե մահակներ, արցունքաբեր գազ, ձեռնաշղթաներ, ուշադրությունը շեղող լուսաձայնային միջոցներ, արգելանքներ քանդելու միջոցներ, տրանսպորտի</p>	<p>Մոնիթորինգը շարունակել նախագծերի փաթեթի և դրանից բխող իրավական ակտերի քննարկման շրջանակում և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Զանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p>

¹¹ «ԶԶ ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկված հրազենի, ռազմամթերքի, հատուկ միջոցների և ոստիկանության ծառայողի անհատական պաշտպանության միջոցների ցանկերը, ինչպես նաև հրազենը, ռազմամթերքը, հատուկ միջոցները և ոստիկանության ծառայողի անհատական պաշտպանության միջոցները սպառազինության ցանկում ընդգրկելու, դրանք սպառազինությունից հանելու, հատուկ միջոցները ոչնչացնելու կարգը հաստատելու մասին» ԶԶ կառավարության որոշման նախագիծ (տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/Kar%20vorosh%20HMCKK.pdf):

		հարկադիր կանգնեցման միջոցներ, ջրանետեր և զրահամեքենաներ, էլեկտրահարող սարքեր, կայծային պարպիչներ, հատուկ ներկող նյութեր, ծառայողական շներ:	
	1.10. Ոստիկանության պետի 2009 թվականի հոկտեմբերի 23-ի թիվ 5-Ն հրամանի 12-րդ կետով սահմանված է, որ ոստիկանության զորքերի սպառազինության մեջ ընդգրկված՝ իրավախախտների նկատմամբ օգտագործվող հատուկ միջոցները դասակարգվում են ըստ ակտիվ պաշտպանության և հատուկ միջոցառումների ապահովման միջոցների, մինչդեռ այդպիսի դասակարգում օրենքով նախատեսված չէ:	Նախագծերի փաթեթում առաջարկությունն իրացված է ¹² :	Նախագծերի փաթեթի և դրանից բխող իրավական ակտերի ընդունումից հետո՝ հարցի մոնիթորինգն համարել ավարտված:
	1.11. Օրենսդրությամբ սահմանված չեն «ծառայողական շներ» հատուկ միջոցի տեսակները և դրանց ընդելու չափորոշիչները:	ՀՀ կառավարության որոշման նախագծով ¹³ «ծառայողական շներ» հատուկ միջոցի տեսակներ սահմանված չեն: Հարցի շուրջ քննարկումները	Մոնիթորինգը շարունակել նախագծերի փաթեթի և դրանից բխող իրավական ակտերի քննարկման շրջանակում և

¹² Համաձայն «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի 4-րդ հոդվածի 6-րդ մասի երրորդ պարբերության՝ հատուկ միջոցները գործադրելու և դրանք ոստիկանության ծառայողներին հատկացնելու, ինչպես նաև հատուկ միջոցները պահպանելու եւ դրանց պիտանելիությունը պարբերաբար ստուգելու կարգերը սահմանում է ոստիկանության պետական կառավարման մարմնի ղեկավարը:

¹³ «ՀՀ ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկված իրազենի, ռազմամթերքի, հատուկ միջոցների և ոստիկանության ծառայողի անհատական պաշտպանության միջոցների ցանկերը, ինչպես նաև հրազենը, ռազմամթերքը, հատուկ միջոցները և ոստիկանության ծառայողի անհատական պաշտպանության միջոցները սպառազինության ցանկում ընդգրկելու, դրանք սպառազինությունից հանելու, հատուկ միջոցները ոչնչացնելու կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ (տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/Kar%20vorosh%20HMCKK.pdf):

		շարունակվում են:	արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:
	1.12. Հատուկ միջոցների ցանկը սահմանված է Ոստիկանության պետի հրամանով, մինչդեռ նպատակահարմար է Ոստիկանության և ոստիկանության զորքերի հատուկ միջոցների ցանկերը սահմանել Կառավարության որոշմամբ, իսկ հատուկ միջոցների կիրառման կարգերը՝ Ոստիկանության պետի հրամանով, դրանով բացառելով ցանկում այնպիսի միջոցներ ընդգրկելը, որոնք նախատեսված չեն օրենքով:	Նախագծերի փաթեթում առաջարկությունն իրացված է ¹⁴ :	Նախագծերի փաթեթի և դրանից բխող իրավական ակտերի ընդունումից հետո՝ հարցի մոնիթորինգն համարել ավարտված:
	1.13. Վերանայել ոստիկանության գործողությունների վերաբերյալ բոլոր այն իրավական ակտերը, որոնցով կերաշխավորվի, որ ուժի կիրառմանը վերաբերող օրենքներն ու իրավական	Առաջարկության կատարումն ընթացքի մեջ է: Ներկայացվել են Նախագծերի փաթեթը և դրանից բխող իրավական ակտերի նախագծերը:	Մոնիթորինգը շարունակել և նոր իրավական ակտերի նախագծերի մշակման ընթացքի մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:

¹⁴ Համաձայն «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի 4-րդ հոդվածի 6-րդ մասի երկրորդ պարբերության՝ ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկված հատուկ միջոցների ցանկը, ինչպես նաև դրանք սպառազինության մեջ ընդգրկելու, սպառազինությունից հանելու եւ ոչնչացնելու կարգը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

	<p>ակտերը ամբողջովին համապատասխան կլինեն քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների միջազգային դաշնագրին, Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիային և ՄԱԿ-ի՝ իրավապահ մարմինների կողմից ուժի և հրազենի կիրառման վերաբերյալ հիմնարար սկզբունքներին¹⁵:</p>		
	<p>1.14. Քննարկման առարկա դարձնել և սահմանել հստակ կանոններ՝ ոստիկանության ծառայողի անհատական անվտանգությունը ապահովելու տեսանկյունից¹⁶: Հանձնաժողովը հատկապես կարևորում է Ոստիկանության աշխատակիցների անհատական պաշտպանության միջոցների օրենսդրորեն կարգավորման հարցը:</p>	<p>Նախագծերի փաթեթում առաջարկությունն իրացված է¹⁷: Բացի այդ, ՀՀ ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկված անհատական պաշտպանության միջոցները նախատեսված են ՀՀ կառավարության որոշման նախագծով¹⁸:</p>	<p>Մոնիթորինգը շարունակել նախագծերի փաթեթի և դրանից բխող իրավական ակտերի ընդունման, ինչպես նաև պետական բյուջեի նախագծի քննարկումների շրջանակում: Ընթացքի մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p>

¹⁵ Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացության էջ 129 կետ 2:

¹⁶ Տես՝ նույնի էջ 27:

¹⁷ Համաձայն «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի 5-րդ հոդվածի՝ ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկված անհատական պաշտպանության միջոցների ցանկը, ինչպես նաև դրանք սպառազինության մեջ ընդգրկելու, սպառազինությունից հանելու եւ ոչնչացնելու կարգը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

¹⁸ «ՀՀ ոստիկանության սպառազինության մեջ ընդգրկված հրազենի, ռազմամթերքի, հատուկ միջոցների և ոստիկանության ծառայողի անհատական պաշտպանության միջոցների ցանկերը, ինչպես նաև հրազենը, ռազմամթերքը, հատուկ միջոցները և ոստիկանության ծառայողի անհատական պաշտպանության միջոցները սպառազինության ցանկում ընդգրկելու, դրանք սպառազինությունից հանելու, հատուկ միջոցները ոչնչացնելու կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ (տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/Kar%20vorosh%20HMCKK.pdf):

<p>2. Կատարել Ոստիկանության սպառազինության մեջ գտնվող հատուկ միջոցների տեխնիկական և որակական հատկանիշների ստուգում՝ որոշելու դրանց պիտանիությունը, և ոչնչացնել այդ չափանիշներին չհամապատասխանող բոլոր հատուկ միջոցները¹⁹։ Ոչնչացնել ժամկետանց «Չերյոմուխա-7» տեսակի հատուկ միջոցները²⁰։</p>	<p>2.1. Ժամկետանց և տեխնիկապես օգտագործման համար ոչ պիտանի հատուկ միջոցները սպառազինությունից դուրս գրելու հարցում բավարար աշխատանք է կատարվել, սակայն մինչև ժամանակ արձանագրում է, որ Ոստիկանության ներկայացրած ակտում սահմանված հատուկ միջոցները փաստացի ոչնչացված չեն:</p> <p>2.2. Անհրաժեշտ է շարունակել Ոստիկանությունում ստեղծված իրավաստեղծ աշխատանքների հանձնաժողովի աշխատանքների ընթացքի մոնիթորինգը և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p>	<p>Ակտում սահմանված հատուկ միջոցների ոչնչացման ակտը ներկայացվել է²¹։</p> <p>Իրավաստեղծ հանձնաժողովի աշխատանքների արդյունքում ներկայացվել են Նախագծերի փաթեթը և դրանից բխող իրավական ակտերի նախագծերը:</p>	<p>Հարցի մոնիթորինգն համարել ավարտված:</p> <p>Մոնիթորինգը շարունակել սույն եզրակացության 1.12 առաջարկության շրջանակում: Որպես առանձին հարց մոնիթորինգն համարել ավարտված:</p>
<p>3. Ստեղծել հասարակական կարգի և անվտանգության ապահովմանն ուղղված գործողությունների իրականացման իրավական բազա, մասնավորապես՝</p>	<p>3.1. Հասարակական կարգի և անվտանգության ապահովմանն ուղղված գործողությունների (այդ թվում՝</p>	<p>Միջազգային փորձի ուսումնասիրության ընթացքը բավարար է²⁴։</p>	

¹⁹ Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացության էջ 117 կետ 3:

²⁰ Տես՝ նույնի էջ 129 կետ 1:

²¹ Հատուկ միջոցների ոչնչացման վերաբերյալ փաստաթղթերը տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/Akt.pdf

<p>Ֆիզիկական ուժի, հատուկ միջոցների և զենքի գործադրման առումով²²: Ապահովել Ոստիկանության անձնակազմի՝ հատուկ միջոցների պահպանման կարգի, ժամկետների, պիտանիության, կիրառման կարգի և անվտանգության կանոնների վերաբերյալ հրահանգավորված լինելը²³:</p>	<p>Ֆիզիկական ուժի, հատուկ միջոցների և զենքի գործադրման առումով) իրականացման իրավական բազայի կատարելագործման բնագավառում իրականացնել միջազգային առաջավոր փորձի ուսումնասիրում՝ 2010թ. 2-րդ կիսամյակ</p>		
	<p>3.2. «Ոստիկանության մասին» և «Ոստիկանության զորքերի մասին» ՀՀ օրենքներում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին ՀՀ օրենքների նախագծերի մշակում՝ 2010թ. 2-րդ կիսամյակ:</p>	<p>Նախագծերի փաթեթը ներկայացված է Ազգային ժողով:</p>	<p>Հարցի մոնիթորինգն համարել ավարտված:</p>
	<p>3.3. Ձանգվածային անկարգությունների ժամանակ հասարակական կարգի պահպանմանը ներգրավված ոստիկանության ստորաբաժանումների ծառայողների գործողությունների, նրանց կողմից</p>	<p>Կատարման ժամկետը դեռևս չի լրացել:</p>	<p>Մոնիթորինգը շարունակել և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել սահմանված ժամկետում (2011թ. 2-րդ կիսամյակ):</p>

²² Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացության էջ 54 կետ 13:

²³ Տես՝ նույնի էջ 129 կետ 1:

²⁴ Մասնավորապես ուսումնասիրվել են՝ «Իրավակարգը պաշտպանող պաշտոնատար անձանց վարվելակերպի կանոնագիրքը (ընդունվել է 1979 թ. ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի կողմից), Ոստիկանական ծառայության էթիկայի հիմնական սկզբունքները (հաստատվել են 1979թ. Եվրոպայի խորհրդի Պառլամենտական ասամբլեայի կողմից), Ոստիկանական էթիկայի եվրոպական օրենսգիրքը (ընդունվել է 2001թ. Եվրոպայի խորհրդի Նախարարական կոմիտեի կողմից), Իրավակարգը պաշտպանող պաշտոնատար անձանց կողմից ուժի և հրազենի գործադրման հիմնական սկզբունքները (ընդունվել են 1990թ. ՄԱԿ-ի 8-րդ Կոնգրեսի կողմից), 2006թ. ԵԱՀԿ «Ժողովրդավարական ոստիկանության ուղեցույց-ձեռնարկը» (Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պետական-իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովի՝ 2008 թվականի մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության՝ ՀՀ ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացությունում ընդգրկված առաջարկությունների կատարման ընթացքի մշտադիտարկման (մոնիթորինգի) նիստի արձանագրությունից բխող ՀՀ ոստիկանությանն ուղղված առաջարկությունների վերաբերյալ տեղեկանք, տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/TeXekanq_vost.pdf:

	<p>Ֆիզիկական ուժի, հատուկ միջոցների և զենքի գործադրման ուղեցույցների մշակում ու ներդրում՝ 2011թ. 2-րդ կիսամյակ:</p>		
	<p>3.4. Իրականացնել հասարակական կարգի պահպանմանը ներգրավված ոստիկանության ստորաբաժանումների ծառայողների գործողությունների, նրանց կողմից զանգվածային անկարգությունների ժամանակ ֆիզիկական ուժի և հատուկ միջոցների գործադրման, ինչպես նաև ՁԼՄ-ների հետ շփվող ծառայողների համար պարտադիր դասընթացների կազմակերպում՝ 2011թ. 2-րդ կիսամյակ:</p>	<p>Կատարման ժամկետը դեռևս չի լրացել</p>	
<p>4. Ժամանակավոր հանձնաժողովի տրամադրության տակ եղած տեսանյութերում առկա կադրերում ոստիկանության առանձին աշխատակիցների կողմից քաղաքացիների նկատմամբ ոչ իրավաչափ ուժի կիրառման բոլոր դեպքերը դարձնել պատշաճ</p>	<p>4.1. Շարունակել «Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության կողմից հանցագործությունների ու այլ իրավախախտումների, պատահարների վերաբերյալ դիմումներն ու հաղորդումները</p>	<p>ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծը մշակված է²⁶ :</p>	<p>ՀՀ կառավարության որոշման ընդունումից հետո՝ հարցի մոնիթորինգն համարել ավարտված:</p>

²⁵ Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացության էջ 52 կետ 2:

<p>քննության առարկա²⁵:</p>	<p>ընդունելու, գրանցելու և հաշվառելու կարգը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշման նախագծի ներկայացման ընթացքի՝ սահմանված ժամկետներում (25.06.2010) մոնիթորինգը:</p>		
<p>5. Անցկացնել ոստիկանության աշխատակիցների համապատասխան դասընթացներ լրագրողների հետ աշխատանքի կազմակերպման առումով, այն հաշվով, որպեսզի ոչ միայն չսահմանափակեն, այլև՝ ապահովեն և ցուցաբերեն անհրաժեշտ օժանդակություն լրագրողների կողմից իրենց մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու առումով²⁷. Ապահովել, որպեսզի ոստիկանության բոլոր այն ստորաբաժանումները, որոնք ներգրավված են հասարակական կարգի պաշտպանության գործընթացում, հատկապես զանգվածային միջոցառումներին, իրենց կազմում ունենան այնպիսի ծառայողներ, որոնք անցել են հատուկ դասընթացներ՝ զանգվածային միջոցառման մասնակիցների հետ համագործակցության և երկխոսության եզրեր հաստատելու ուղղությամբ²⁸:</p>	<p>5.1. Ոստիկանության ծառայողների համար զանգվածային լրատվության միջոցների հետ շփվելու ուղեցույցի մշակում՝ ժամկետ 2010թ. 1-ին կիսամյակ:</p> <p>5.2. Ոստիկանության պետի հրամանի նախագծի մշակում՝ ուղղված զանգվածային լրատվության միջոցների հետ ոստիկանության արդյունավետ, օպերատիվ և արհեստավարժ շփումների ապահովմանը՝ ժամկետ 2010թ.:</p> <p>5.3. Չանգվածային անկարգությունների ժամանակ հասարակական կարգի պահպանման ընթացքում բանակցություններ վարող ծառայողների համար ուղեցույցների մշակում ու</p>	<p>Քանի որ, սույն եզրակացության 5.1, 5.2, 5.3 և 5.4 հարցերը փոխկապակցված են դրանց կատարման ընթացքը նպատակահարմար է դիտարկել համատեղ և դրանց կատարման ընթացքին անդրադառնալ մինչև 2011թ. 2-րդ կիսամյակը:</p>	<p>Մոնիթորինգը շարունակել և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել սահմանված ժամկետում (2011թ. 2-րդ կիսամյակ):</p>

²⁶ «ՀՀ Կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանությունում հանցագործությունների ու այլ իրավախախտումների վերաբերյալ դիմումներ ու հաղորդումներ ընդունելու, գրանցելու, հաշվառելու և դրանց ընթացք տալու կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ (տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/Dimunneri_Qonnarkum.pdf)

²⁷ Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացության էջ 36 կետ 11:

²⁸ Տես՝ նույնի էջ 34 կետ 6:

	<p>ներդրում՝ ժամկետ 2011թ. 2-րդ կիսամյակ:</p> <p>5.4. ՁԼՄ-ների հետ շփվող ծառայողների համար պարտադիր դասընթացների կազմակերպում:</p>		
<p>6. Ապահովել, որպեսզի ոստիկանության ծառայողները զանգվածային միջոցառումների ընթացքում ծառայություն իրականացնելիս պարտադիր կերպով կրեն ոստիկանության ծառայողական համազգեստ՝ զանգվածային միջոցառման մասնակիցների կողմից որպես ոստիկան ճանաչվելու համար: Մշակել ոստիկանի համազգեստի և սպառազինության այնպիսի նույնականացման միջոցներ, որոնք հնարավորություն կընձեռեն անձին նույնականացնել ոստիկանին: Նման միջոցներից է, օրինակ, հեշտ հիշվող անհատականացման համարների առկայությունը ոստիկանի համազգեստի վրա²⁹:</p>	<p>6.1. Չանգվածային միջոցառումների ընթացքում ոստիկանության ծառայողների համազգեստի և անհատական պաշտպանության միջոցների վրա անհատականացման համարների տեղադրման աշխատանքներն իրականացնելիս քննարկել թվերի հետ միաժամանակ տառերի գործադրման, ինչպես նաև հատկապես համազգեստի վրա հեշտ հիշվող համարանիշերի տեղադրման նպատակահարմարության հարցերը:</p>	<p>Նախագծերի փաթեթում առաջարկությունն իրացվել է³⁰:</p>	<p>Մոնիթորինգը շարունակել նախագծերի փաթեթի և դրանից բխող իրավական ակտերի, ինչպես նաև պետական բյուջեի նախագծի քննարկումների շրջանակում և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p>
<p>7. Քննարկման առարկա դարձնել և մշակել միջոցառումներ, որոնք ուղղված են ՀՀ Մարդու իրավունքների պաշտպանի և միջազգային կառույցների զեկույցներում ներկայացված՝ հանրապետության ներքին կյանքում, ժողովրդավարական</p>	<p>7.1. Հաշվի առնելով, որ առաջարկության վերաբերյալ պատասխանը դեռևս չի ստացվել, Հանձնաժողովն առաջարկում է՝ շարունակել այդ առաջարկության</p>	<p>Նոր տեղեկատվություն դեռևս չի ներկայացվել:</p>	<p>Շարունակել մոնիթորինգը և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p>

²⁹ Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացության էջ 37 կետ 15:

³⁰ Հանձնաձայն «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի 1-ին հոդվածի 1-ին մասի՝ հասարակական կարգի պահպանությունն ապահովելիս ոստիկանության ծառայողները պարտավոր են կրել սահմանված ձևի համազգեստ և ոստիկանության ծառայողին նույնականացնելու հնարավորություն տվող տարբերանշաններ:

համակարգում տեղ գտած բացասական դրսևորումների վերացմանը ³¹ :	մոնիթորինգ:		
8. Ապահովել խոսքի ազատություն, պայմաններ ստեղծել էլեկտրոնային լրատվամիջոցներում բազմակարծության և անկողմնակալության ապահովման համար ³² :	8.1. Շարունակել առաջարկության մոնիթորինգը և արդյունքների մասին, այդ թվում՝ մինչև 2010 թվականի հունիսի 20-ը կատարվելիք օրենսդրական փոփոխությունների և հեռուստառադիոհաճախականության լիցենզավորման նոր մրցույթի հայտարարման ընթացքի վերաբերյալ զեկուցել Ազգային ժողովին:	Մրցույթն հայտարարվել է ³³ : 2010թ. հունիսի 10-ին ընդունված «Հեռուստատեսության և ռադիոյի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի լրամշակման շուրջ քննարկումները շարունակվում են:	Հարցի մոնիթորինգն համարել ավարտված: Շարունակել մոնիթորինգը և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:
9. Իրականացնել ԵԽԽՎ 1532 (2007), 1609 (2008), 1620 (2008), 1643 (2009) և 1677 (2009) բանաձևերով Հայաստանի Հանրապետությանը ներկայացված առաջարկությունները ³⁴ :	9.1. Համագործակցելով ԵԽԽՎ համապատասխան կառույցների հետ շարունակել առաջարկության կատարման ընթացքի մոնիթորինգը և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:	Նոր տեղեկատվություն չի ներկայացվել	Շարունակել մոնիթորինգը և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:
10. ՀՀ ընտրական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելով՝ ստեղծել բողոքարկման և գանգատարկման այնպիսի համակարգ, որում ընտրական գործընթացի մասնակիցները կարողանան հնարավորինս	10.1. Բացառել քաղաքական գործընթացներում ընտրական հանձնաժողովների անդամների ներգրավումը՝ 2010-2011թ.թ.	Մշակվել է «ՀՀ ընտրական օրենսգրքի» (նոր խմբագրությամբ) նախագիծ ³⁶ , որը ներկայումս գտնվում է հանրային քննարկումների և	Մոնիթորինգը շարունակել ՀՀ ընտրական օրենսգրքի նախագծի քննարկման շրջանակներում և արդյունքների մասին

³¹ Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացության էջ 131 կետ 1:

³² Տես՝ նույնի էջ 131 կետ 2:

³³ Տես՝ <http://www.tvradio.am/?cat=7/>

³⁴ Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացության էջ 131 կետ 3:

<p>լիարժեք իրավական պաշտպանություն ստանալ ենթադրյալ ընտրախախտումների դեպքում, ինչպես նաև գործնականում հավասար հնարավորություններ երաշխավորել քաղաքական բոլոր ուժերին թե՛ պաշտոնական քարոզարշավի ընթացքում, թե՛ դրան նախորդող ժամանակահատվածում³⁵:</p>	<p>10.2. Բարելավել ընտրական հանձնաժողովներին ուղղված դիմումների և բողոքների քննարկման գործընթացը՝ 2011 թ.</p>	<p>լրամշակման փուլում:</p>	<p>Ազգային ժողովին զեկուցել հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p>
	<p>10.3. Հստակ տարանջատել պաշտոնատար անձանց քաղաքական ընթացիկ գործունեությունը նախընտրական քարոզչությունից՝ 2011 թ.</p>		
	<p>10.4. Խստացնել ընտրակաշառք երևույթի դեմ պայքարը՝ 2009- 2011 թ.թ.</p>		
	<p>10.5. Բարձրացնել կուսակցությունների ֆինանսավորման թափանցիկությունը և ֆինանսական գործունեության վերահսկողությունը՝ 2010 թ.³⁷</p>		
<p>11. «Ժողովներ, հանրահավաքներ, երթեր և ցույցեր անցկացնելու մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելով՝ բացառել ժողովներ, հանրահավաքների, երթերի և ցույցերի իրազեկումները տեխնիկական հիմքերով մերժելը կամ այլ անհարկի սահմանափակումներ կիրառելը³⁸: «Ժողովներ, հանրահավաքներ, երթեր և</p>	<p>11.1. Շարունակել նշված առաջարկությունների մոնիթորինգը, քննարկել ներկայացվելիք օրենսդրական ակտերի նախագծերը:</p>	<p>Մշակվել է օրենքի նախագիծ, որը միջազգային փորձաքննության է ուղարկված և ներկայումս գտնվում է հանրային քննարկումների փուլում:</p>	<p>Մոնիթորինգը շարունակել և արդյունքերի, մասնավորապես՝ օրենսդրական նախաձեռնությունների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p>

³⁵ Տես՝ նույնի էջ 131 կետ 4:

³⁶ Տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/11.10.2010%20Haytararutyun.pdf

³⁷ Սույն եզրակացության 10.1-10.5 կետերում թվարկված միջոցառումների վերաբերյալ մանրամասները տես՝ «Հայաստանի Հանրապետության հակակոռուպցիոն ռազմավարության և դրա իրականացման միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2003 թ. N 1522-Ն որոշում:

³⁸ Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացության էջ 131-132 կետ 5:

<p>ցույցեր անցկացնելու մասին» ՀՀ օրենքում համապատասխան փոփոխություն կատարելու միջոցով լուծել դատավարությունների ընթացքում դատարանների անմիջական մերձակայքում հավաքների անցկացման հարցը՝ բացառելով արդարադատության իրականացման վրա բացասական ազդեցության գործադրումը³⁹:</p>			
<p>12. Կատարելագործել վկայի կողմից ցուցմունք տալու ինստիտուտը, այդ թվում՝ նպատակ ունենալով վերացնելու մինչդատական վարույթի ընթացքում տրված ցուցմունքներից հետագայում վկայի հրաժարվելուն նպաստող պատճառներն ու պայմանները⁴⁰. ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի՝ կալանքին վերաբերող դրույթները համապատասխանեցնել՝ Սարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների եվրոպական կոնվենցիայի և Սարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի որոշումներին⁴¹:</p>	<p>12.1. ՀՀ սահմանադրական դատարանի նախագահի մասնակցությամբ և համաձայնությամբ քննարկել ԵԱՀԿ ԺՀՄԻԳ-ի զեկույցներում արտացոլված հարցադրումներն ու առաջարկությունները, ձևավորել միասնական դիրքորոշում և դրանք քննարկել ԵԱՀԿ ԺՀՄԻԳ-ի փորձագետների հետ:</p>	<p>Ներկայացվել է ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ-ի «Հայաստանում «Դատավարությունների դիտարկում» նախագծի 2010 թ. վերջնական զեկույցի վերաբերյալ տեղեկատվություն⁴², որը քննարկվել է հանձնաժողովում:</p>	<p>Հարցի մոնիթորինգն համարել ավարտված:</p>
	<p>12.2 Եռամսյա ժամկետում մշակել և Հանրապետության Նախագահին ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության</p>	<p>Հարցի քննարկումը շարունակվում է:</p>	<p>Մոնիթորինգը շարունակել և օրենսդրական նախաձեռնության մասին Ազգային ժողովին զեկույցել հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների</p>

³⁹ Տես՝ նույնի էջ 133 կետ 5:

⁴⁰ Տես՝ նույնի էջ 132-133 կետ 5:

⁴¹ Տես՝ նույնի էջ 134 կետ 5:

⁴² ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ-ի «Հայաստանում «Դատավարությունների դիտարկում» նախագծի 2010 թ. վերջնական զեկույցի վերաբերյալ ՀՀ արդարադատության նախարարի գրությունը (տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/Zekuyc_MIP_Ardnax.pdf)

	օրենսդրության բարեփոխումների հայեցակարգ:		քննարկման ժամանակ:
	12.3. Մինչև 2011 թվականի մարտի 1-ը մշակել և Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագիծը: ⁴³	Օրենսդրական նախաձեռնությունը դեռևս չի ներկայացվել:	
13. Շուտափույթ ընդունել «Արտակարգ դրության իրավական ռեժիմի մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքը, որը համահունչ պետք է լինի նաև ՀՀ Սահմանադրությամբ ամրագրված մոտեցումներին» ⁴⁴ :	13.1. Շարունակել Կ-057 «Արտակարգ դրության իրավական ռեժիմի մասին» (Հեղինակ՝ Կառավարություն) ՀՀ օրենքի նախագծի քննարկման ընթացքի մոնիթորինգը:	Նախագիծը դեռևս չի քննարկվել Ազգային ժողովի նիստում:	Մոնիթորինգը շարունակել և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:
14. Հաստատել սոցիալական համերաշխություն և արդարություն, սահմանել կենսաապահովման նվազագույն զամբյուղ և բյուջե, և աղքատության շեմը համապատասխանեցնել դրան, ինչպես նաև դրա հաշվառմամբ հետևողական բարձրացնել աշխատավարձերը, կենսաթոշակները, նպաստները, ապահովել հասարակության համախմբումն ու ներքաղաքական կայունությունը ⁴⁵ :	14.1. Սեղմ ժամկետներում ներկայացնել եզրակացություն Պ-113-04.09.2007 «Կենսաապահովման նվազագույն զամբյուղի և կենսաապահովման նվազագույն բյուջեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» (Հեղինակներ՝ Սամվել Նիկոյան, Կարեն Ավագյան) և	ՀՀ կառավարությունը սույն եզրակացության 14.1. կետում նշված նախագծերի վերաբերյալ դեռևս եզրակացություններ չի ներկայացրել, թեև դրանց ներկայացման համար՝ «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ օրենքով նախատեսված ժամկետները սպառվել են և սեղմ ժամկետներում եզրակացությունները	Արձանագրել, որ առաջարկության կատարման ընթացքն անբավարար է: Մոնիթորինգը շարունակել և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:

⁴³ Սույն եզրակացության 12.1-12.3 կետերում թվարկած միջոցառումները տես՝ ՀՀ Նախագահի 2010 թվականի ապրիլի 26-ի ՆԿ-58-Ա կարգադրություն:

⁴⁴ Տես՝ նույնի էջ 134 կետ 6:

⁴⁵ Տես՝ նույնի էջ 136 կետ 11 «ա» ենթակետ:

	<p>Պ-114-05.09.2007 «Կենսաապահովման նվազագույն զամբյուղի և կենսաապահովման նվազագույն բյուջեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ ել լրացումներ կատարելու մասին» (Հեղինակներ՝ Հրայր Կարապետյան, Արծվիկ Մինասյան, Ռուզաննա Առաքելյան, Արտյուշ Շահբազյան, Վահան Հովհաննեսյան, Արա Նռանյան, Արթուր Աղաբեկյան, Լիլիթ Գալստյան, Արմեն Ռուստամյան) ՀՀ օրենքների նախագծերի վերաբերյալ:</p>	<p>ներկայացնելու անհրաժեշտության վերաբերյալ Ազգային ժողովի հանձնաժողովների համատեղ նիստի արձանագրություն⁴⁶ ուղարկվել է ՀՀ կառավարություն:</p>	
	<p>14.2. Ձևավորել կառավարության մոտեցումը «Կենսաապահովման նվազագույն զամբյուղի և կենսաապահովման նվազագույն բյուջեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 5- րդ հոդվածի փոփոխված տարբերակի վերաբերյալ:</p>	<p>Հարցերի քննարկումը չարունակվում է:</p>	<p>Սոնիթորինգը շարունակել սույն եզրակացության 14.1. կետում նշված օրենքների նախագծերի քննարկման շրջանակում և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p>
	<p>14.3 Ընդունել ի գիտություն, որ կենսաապահովման նվազագույն զամբյուղի կազմը և կառուցվածքը սահմանելու</p>		

	<p>հարցը նպատակահարմար է չփոխկապակցել պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրի ներկայացման հետ:</p>		
	<p>14.5. Ներկայացնել լրացուցիչ տեղեկատվություն ընտանեկան նպաստի համակարգի բարեփոխման քաղաքականության ուղղությունների վերաբերյալ, մասնավորապես՝ անդրադարձ կատարելով նախորդ տարիներին սոցիալական նպաստների համակարգի բարեփոխումների արդյունավետությանը և Յորքի համալսարանի հետազոտություններին:</p>	<p>Տեղեկատվությունը ներկայացվել է⁴⁷ և քննարկվել է հանձնաժողովում:</p>	<p>Հաշվի առնելով, որ առաջարկությունների կատարման ընթացքը ընդգրկում է Կառավարության գործունեության զգալի հատվածը, Հանձնաժողովն առաջարկում է՝ դրա վերահսկողությունն իրականացնել «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ օրենքով նախատեսված կարգով՝ համապատասխան օրենսդրական ակտերի նախագծերի, ինչպես նաև ծրագրերի, հաշվետվությունների և հաղորդումների քննարկման ընթացքում:</p>
	<p>14.6. Ներկայացնել լրացուցիչ տեղեկատվություն ընտանեկան նպաստի ծրագրերի հասցեականության բարձրացման, վարչարարության բարելավման և բնակչության իրազեկման բարձրացման ուղղություններով ձեռնարկվող միջոցառումների վերաբերյալ:</p>		
	<p>14.7. Ձևավորել Կառավարության մոտեցումը ընտանեկան նպաստի համակարգին գուզահեռ՝ աղքատ ընտանիքներին</p>		

⁴⁷ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի պատասխանը (N 1) Հանձնաժողովի հարցմանը (տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/Socap_Naxarari_pat.pdf):

	<p>ինքնուրույնաբար աղքատության հաղթահարմանն ուղղված գործողությունները խթանելու ծրագրերի ստեղծման և իրականացման նպատակահարմարության վերաբերյալ:</p>		
	<p>14.8. Ներկայացնել լրացուցիչ տեղեկատվություն ՀՀ կառավարությանն ուղղված 2010 թվականի փետրվարի 2-ի N 188 հարցման 27-րդ կետում նշված սոցիալական պատասխանատվության կորպորատիվ համակարգի ներդրման վերաբերյալ:</p>	<p>Տեղեկատվությունը ներկայացվել է⁴⁸ և քննարկվել է հանձնաժողովում:</p>	
	<p>14.9. Ներկայացնել տեղեկատվություն գյուղատնտեսության աջակցության ծրագրերի, դրանց ծավալների և արդյունքների վերաբերյալ (ըստ նարգերի):</p>	<p>Տեղեկատվություն դեռևս չի ներկայացվել:</p>	<p>Արձանագրել, որ առաջարկության կատարման ընթացքն անբավարար է: Մոնիթորինգը շարունակել և արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p>
<p>15. Էականորեն կրճատել ստվերային տնտեսությունը, ապահովել եվրոպական երկրների միջինացված ցուցանիշներին համադրելի հարկային եկամուտների և ՀՆԱ-ի հարաբերակցություն, ապահովել մրցակցային հավասար և արդարացի</p>	<p>15.1 Հաշվի առնելով, որ հանձնաժողովի հարցման պատասխանը⁵¹ նոր է ստացվել և այն դեռևս քննարկվում է, Հանձնաժողովն առաջարկում է՝ շարունակել նշված</p>	<p>Ներկայացված տեղեկատվությունը քննարկվել է հանձնաժողովում:</p>	<p>Հաշվի առնելով, որ առաջարկությունների կատարման ընթացքը ընդգրկում է կառավարության գործունեության զգալի</p>

⁴⁸ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի պատասխանը (N 2) Հանձնաժողովի հարցմանը (տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/Socap_Naxarari_Pat_1.pdf)

<p>պայմաններ, բացառել արհեստական տնտեսական մեծաշնորհները⁴⁹. Կրճատել գործազրկության մակարդակը՝ պետության նախաձեռնության և/կամ մասնավորի խրախուսման հենքի վրա նոր աշխատատեղերի ստեղծմամբ և իրականացնել ժողովրդագրական ակտիվ քաղաքականություն⁵⁰:</p>	<p>առաջարկությունների մոնիթորինգը:</p>		<p>հատվածը, Հանձնաժողովն առաջարկում է՝ դրա վերահսկողությունն իրականացնել «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ օրենքով նախատեսված կարգով՝ համապատասխան օրենսդրական ակտերի նախագծերի, ինչպես նաև ծրագրերի, հաշվետվությունների և հաղորդումների քննարկման ընթացքում:</p>
<p>16. Կատարելագործել սեփականության իրավունքի պաշտպանության համակարգը և ապահովել ներդրողների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանությունը, փոքր և միջին գործարարությանը աջակցությունը, ինչպես նաև միջին խավի ձևավորման հետևողական քաղաքականության իրագործումը⁵²:</p>	<p>16.1 Ներկայացնել տեղեկատվություն մասնավոր ներդրումների խրախուսման ծրագրերի առկայության և արդյունավետության, ինչպես նաև Հայաստանից դեպի այլ երկրներ կապիտալի տեղափոխման ծավալների և պատճառների առկա վերլուծությունների վերաբերյալ (ժամկետ՝ մինչև 3 ամիս)</p>	<p>Տեղեկատվությունը ներկայացվել է⁵³ և քննարկվել է հանձնաժողովում:</p>	
<p>17. Դատաիրավական համակարգի գործունեությունը համապատասխանեցնել</p>	<p>17.1. Ներկայացնել տեղեկատվություն դատական</p>	<p>Տեղեկատվությունը ներկայացվել է⁵⁵ և ներկայուն</p>	<p>Հարցի մոնիթորինգը շարունակել և</p>

⁴⁹ Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացության էջ 136 կետ 11 «գ» ենթակետ:

⁵⁰ Տես՝ նույնի էջ 137 կետ 11 «ե» ենթակետ:

⁵¹ ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարի տեղեկանքը 2008 թվականի մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության՝ ՀՀ ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացությունում ընդգրկված առաջարկությունների կատարման ընթացքի վերաբերյալ (տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/Stverayin.pdf):

⁵² Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացության էջ 137 կետ 11 «է» ենթակետ:

⁵³ ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարի տեղեկանքը մասնավոր ներդրումների խրախուսման ծրագրերի առկայության և արդյունավետության, ինչպես նաև Հայաստանից դեպի այլ երկրներ կապիտալի տեղափոխման ծավալների և պատճառների առկա վերլուծությունների վերաբերյալ (տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/Masnavor_Nerdrumner_1.pdf):

<p>Եվրոպական չափանիշներին՝ ապահովելով համակարգի անաչառության և անկախության նկատմամբ հասարակության վստահության վերականգնումը⁵⁴:</p>	<p>համակարգի բարեփոխումների (այդ թվում՝ դատավորների աշխատավարձի բարձրացման) դատական համակարգի նկատմամբ հասարակության վստահության վրա ազդեցության վերլուծությունների վերաբերյալ (ժամկետ՝ մինչև 3 ամիս):</p>	<p>քննարկվում է Հանձնաժողովում:</p>	<p>արդյունքների մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p>
<p>18. Ընդունել Համայնքային ոստիկանության մասին, Երաշխավորված իրավաբանական օգնության մասին, Ցուցմունք տալու պարտականությունից ազատելու մասին, Պատճառված վնասի հատուցման մասին, Մասնավոր խուզարկուի մասին ՀՀ օրենքները, ինչպես նաև ՀՀ սոցիալական օրենսգիրք⁵⁶:</p>	<p>18.1. Շարունակել Երևան քաղաքի վարչության բոլոր տարածքային բաժինների կառուցվածքում ոստիկանության հենակետերի ստեղծման գործընթացի մոնիթորինգը:</p> <p>18.2. Նպատակահարմար համարել «Մասնավոր խուզարկուի մասին» ՀՀ</p>	<p>Թաղային (համայնքային) ոստիկանության մոդելի ներդրումը շարունակվում է⁵⁷:</p> <p>Համապատասխան օրենսդրական նախաձեռնություն է</p>	<p>Շարունակել հարցի մոնիթորինգը և արդյունքների, ընդ որում՝ թաղային (համայնքային) ոստիկանության վերաբերյալ ձևավորված կարծիքի մասին Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p> <p>Հարցին անդրադառնալ համապատասխան օրենսդրական</p>

⁵⁴ Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացությամբ 137 կետ 11 «ը» ենթակետ:

⁵⁵ ՀՀ արդարադատության նախարարի պատասխանը հանձնաժողովի հարցմանը (տես՝ http://www.parliament.am/committee_docs_4/LegalCom/Datakam_Hamakarg_Ardnax.pdf)

⁵⁶ Տես՝ 2008թ. մարտի 1-2-ին Երևան քաղաքում տեղի ունեցած իրադարձությունների և դրանց պատճառների ուսումնասիրության ՀՀ Ազգային ժողովի ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացությամբ 137 կետ 11:

⁵⁷ ՀՀ կառավարության 01.04.2010թ. թիվ 354-Ն որոշմամբ հաստատված ոստիկանության գործունեության ոլորտում 2010-2011 թվականների բարեփոխումների ծրագրի 5-րդ կետի (Թաղային (համայնքային) ոստիկանության մոդելի ներդրում) միջոցառումներով նախատեսվել է Երևան քաղաքի վարչության բոլոր տարածքային բաժինների կառուցվածքում ստեղծել ոստիկանության հենակետեր:

	<p>օրենքի նշակումը և ընդունումը:</p>	<p>ներկայացվել:</p>	<p>նախաձեռնության առկայության ժամանակ:</p>
	<p>18.3. ՀՀ սոցիալական օրենսգրքի ընդունման հարցով Ազգային ժողովին զեկուցել Հանձնաժողովի հաջորդ եզրակացությունների քննարկման ժամանակ:</p>		